

**Internationale
Commissie**

Gewestavond over het Actiehandboek

Hallo gewestleiding

Verdraai-De Wereld laat het jeugdwerk niet los. Maar hoe breng je dat nu in de praktijk? Alle lokale Chirogroepen hebben alvast een aanzet gekregen en hebben het 'Verdraai-De wereld Actiehandboek' ontvangen. Da's gratis te downloaden op www.verdraaidewereld.be. Maar om lokale Chirogroepen dat extra duwtje in de rug te geven, vind je hieronder een uitgewerkte gewestavond over het Actiehandboek. Soms zullen we verwijzen naar het handboek, dat al heel wat ideeën bevat voor een geslaagde gewestactiviteit!

1. De uitnodiging

Lokale Chirogroepen kun je warm maken voor de gewestronde met een 'lekkere uitnodiging': een uitnodiging met een glaasje wijn, Worldshakefruitsap, milkshake van ecologische bananen, een chocoladereep uit de wereldwinkel of biologisch geteelde producten. Er zijn heel wat 'eerlijke' traktaties te vinden als smaakmaker voor de gewestavond.

2. Onthaal (20 – 30 min)

Bij het onthaal krijgen alle deelnemers het kruiswoordraadsel met 'weetjes over duurzame ontwikkeling'. Dat vind je blz. 22 en 23 van het actiehandboek. Je kunt er een tombola van maken waarbij de correct ingevulde kruiswoordraadsels in een ton gaan en een onschuldige hand op het eind van de avond iemand gelukkig maakt met een verrassingspakket.

Daarnaast zijn er heel wat instapactiviteiten:

- Een **piramide of kunstwerk** maken met petflessen (met wat siliconen kun je die flessen aan elkaar kleven) of kartonnen dozen.
- Een wedstrijdje **minibasket** met een tennisbal als basketbal en een blik als doel.
- Een wedstrijd **tienbal** met binnenbanden van een fiets.
- Verschillende tafels waar je **smaaktesten** kunt doen. Kun je gewone wijn, biowijn en wereldwinkelwijn onderscheiden? Is er een verschil tussen een 'gewone' en een 'eerlijke' banaan? Of tussen Max Havelaar en andere koffie?
- Een kraampje waar je **blikken** met logo's van vervuilende bedrijven **omver kunt werpen** (je kunt natuurlijk ook werken met een dartsbord).
- Een **infostand** met materialen over de campagne 'Ik ben verkocht'. Campagnematerialen kun je gratis online bestellen via www.ikbenverkocht.be.
- Een stand van de wereldwinkel kan ook zijn plaats krijgen.
- Een video of dia's. Onder andere op www.11.be vind je heel wat info over duurzame ontwikkeling. Daar kun je ook heel wat materialen ontlenen of kopen. Een aanrader is een twintig minuten durende video over de millenniumdoelstellingen (kostprijs = 8 euro).

- Verschillende Chirogroepen dagen elkaar uit in 'De slimste mens'. Vragen vind je in de bijlage.

3. Toneeltjes (15 min)

Via een aantal afleveringen van 'World's Most Famous' brengen we in beeld dat mensen vaak de verantwoordelijkheid voor wereldproblemen afschuiven op de anderen. Ze kijken naar de anderen in plaats van naar zichzelf. Er zijn altijd wel – in meer of mindere mate gegronde – redenen te verzinnen om niets te moeten doen en zo doet niemand iets. We zetten daarom een aantal rolmodellen *in the picture*. Elk rolmodel wordt geïntroduceerd met een achtergrondstem die het icoon voorstelt aan de kijkers. Daarna volgen we de bekendheden in hun dagelijkse bezigheid, met een cameraman en een reporter die lastige vragen stelt. In de bijlage vind je de uitgewerkte toneeltjes.

4. Workshops (60 min)

Wat kun je nu doen tijdens het lokaal actieweekend? De volgende workshops kunnen je alvast op weg helpen:

- Een **workshop Recyclage** ofwel 'knutselen met kosteloos waardevol materiaal'. Dat leent zich uitstekend om speelgoed mee te maken of avant-gardistische kledij, die je tijdens het slot kunt showen.
- Op de website van de Chiro vind je heel wat uitgewerkte spelen over duurzame ontwikkeling. Waarom zou je de [solidariteitsspelen](#) niet eens uitproberen of de **landenspelen** uitgewerkt door de internationale commissie, zoals de [Latijns-Amerikaanse spelen](#) of het [Zuid-Afrikaspel](#).
- Ook de spelen van het Centrum Informatieve spelen (www.spelinfo.be) of van de Vlaamse Organisatie voor Mensenrechteneducatie (spelenbundels zijn gratis te downloaden op www.vormen.org) lenen zich uitstekend als spel over duurzame ontwikkeling.
- Duurzame ontwikkeling, da's ook spaarzaam omgaan met energie en natuurlijke rijkdommen. We organiseren een workshop waar we een **windmolen** in elkaar knutselen om een fietslamp te laten branden. Hoe dat precies gebeurt, vind je in de bijlage. Ook op www.technopolis.be vind je heel wat technologische knutseltips.
- **De minuut**: een discussiespel over duurzame ontwikkeling. Je maakt een tribune voor de hele groep en legt één voor één een aantal stellingen voor (bv. "In de Chiro kiezen we sowieso voor producten uit eerlijke handel."). Telkens kiest iedereen of ze pro of contra die stelling zijn. Binnen het eigen groepje wordt overlegd, er worden argumenten gezocht en een woordvoerder. Als de twee groepen een woordvoerder hebben, gaat de rest terug op de tribune zitten en kan de minuut beginnen. Dat houdt in dat zowel de pro als de contra één minuut aan het woord mag zijn (zorg dus voor 2 chronometers). Daarna kan er eventueel nog verder gediscussieerd worden over het onderwerp. Enkele stellingen vind je in de bijlage.
- Een workshop Afrikaanse/Indische/... dans, een workshop over djembé spelen,...
- Nodig eens een **spreker** uit: iemand die gereisd heeft, bij een ngo werkt, vrijwilliger is bij de wereldwinkel, actief is in een noord-zuid-vzw,...

5. Slot (15 min)

Als slot kiezen we voor een gezamenlijke afsluiter. De mensen van de workshop 'Recyclage' kunnen hun modeshow presenteren en daarna schakelen we over naar Rad van Fortuin. Van elke Chirogroep komt er één iemand naar voren. We spelen het Rad met een (h)eerrlijke prijzenkast vol duurzame producten en een mystery-stem die de producten aankondigt. Het 'woord' dat we zoeken, is uiteraard 'LOKAAL ACTIEWEEKEND' en één van de prijzen het Actiehandboek. Als het woord gevonden is, begint de muziek... toevallig het jaarthemaliëd.

5. Tips

- Nodig eens een vreemde uit. Waarom zou je deze gewestavond niet samen organiseren met een andere jeugdvereniging uit je streek?
- Wil je aan de gewestavond een fuif koppelen? Dan kun je misschien Dyno2 huren. De trapkracht van 3 personen levert je voldoende energie voor je muziekinstallatie. Meer info vind je op www.dyno2.be.
- Op een ludieke manier werken aan mondiale vorming? De vzw Mobile Schools heeft een vrij te kopiëren dvd uitgebracht, gebaseerd op de quiz De Pappenheimers. Het gaat om een unieke, nooit uitgezonden aflevering van de bekende tv-quiz, die bovendien interactief gespeeld kan worden door groepen jongeren. De doelstelling is jongeren op een ludieke manier te sensibiliseren en te informeren over straatkinderen en kinderrechten 'Pappenheimers in cyberstreet' is gratis te bestellen op www.cyberstreet.be.

Uitgewerkt door de Internationale Commissie
Werkgroep Noord-zuid

Bijlagen

1. Vragen voor 'De slimste mens'

Om dit spel te spelen, daagt de ene Chirogroep de andere uit. Je stelt een vraag waarvan het antwoord bestaat uit een lijstje. Elke Chirogroep geeft afwisselend een antwoord. Diegene die als eerste een fout antwoord geeft of geen antwoord meer weet, verliest het spel. De winnaar krijgt een 'eerlijke' prijs. Hier zijn een aantal mogelijke vragen. Uiteraard kun je de vragenlijst zelf aanvullen.

1. Wat zijn de millenniumdoelstellingen?

- Het aantal mensen in extreme armoede moet met de helft teruggebracht worden.
- Alle kinderen moeten in alle landen basisonderwijs kunnen volgen.
- Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen moet gerealiseerd worden.
- Het sterftecijfer van kinderen onder de 5 jaar moet worden teruggedrongen.
- Het niveau van moedersterfte moet worden teruggedrongen.
- Er wordt een halt toegevoerd aan de verspreiding van ziekten als hiv/aids, malaria,...
- Een duurzaam milieu moet gewaarborgd worden.
- Er wordt een mondiaal samenwerkingsverband voor ontwikkeling gesloten met afspraken over goed bestuur, de ontwikkeling van een open en eerlijk handels- en financieel systeem, het bevorderen van jongerenwerkgelegenheid, een oplossing voor het schuldenvraagstuk en de overdracht van nieuwe technologieën.

2. Welke 10 landen met een partnerjeugdbeweging van Chirojeugd Vlaanderen hebben het laagste BNP in de wereld? (*BNP of het Bruto Binnenlandsproduct is het inkomen van alle mensen in een land vermeerderd met de lonen van mensen die hun loon in een ander land verdienen maar in het land wonen en verminderd met het inkomen van de mensen die het hier verdienen maar in een ander land wonen.*) De getallen geven het aantal Amerikaanse dollars aan dat iedere bewoner van het betreffende land heeft om te besteden.

- Democratische republiek Congo: 0,675
- Sierra Leone: 0,901
- Rwanda: 1,431
- Haïti: 1,614
- Oeganda: 1,817
- Lesotho: 2,163
- Ghana: 2,601
- Sri Lanka: 4,145
- Paraguay: 4,663
- Filippijnen: 4,770

2. Toneeltjes

(Met dank aan Kwinten Stevens – geweest Dijle)

De Beauty Queen

Achtergrondstem: “Shauni Foster was een paar jaar geleden Miss America en ook in de Miss Universeverkiezing deed ze het niet slecht. De artistieke fotosessie die ze verleden jaar liet maken voor Playboy plaatste haar als sekssymbool op gelijke hoogte met Raquel Welch en Cindy Crawford. Maar Shauni heeft altijd meer willen zijn dan een sekssymbool alleen: ze is een verstandige jonge vrouw die haar bekendheid wil gebruiken om de wereld te verbeteren. Bekijken we maar eens haar speech tijdens de Miss America Verkiezing 2001. De opdracht luidde als volgt: “Geef een speech over wat je als beroemdheid voor de samenleving kunt betekenen.”

Shauni Foster: *(Komt op met de noodzakelijke streken. Haar speech leest ze zichtbaar af van een blaadje.)* Beste jury, beste genodigden. Anders dan de andere kandidates wil ik hier niet oppervlakkig staan o-ore-oreren *(krijgt zo'n moeilijk woord niet makkelijk afgelezen)* over uiterlijkheden, maar wil ik de mmm-missionaire rol uiteenzetten die ik voor mezelf weggelegd zie als hopelijk toekomstige Miss America....

Jurylid: Miss Shauni, mag ik u erop wijzen dat het niet de bedoeling is dat u de tekst afleest?

Shauni Foster: *(gooit zichtbaar geschrokken het papiertje weg)* Sorry. Ik wilde maar zeggen dat... dat... dat ik de wereld wil veranderen! Helemaal, met armoede en zo, en milieu, en honger... en dorst, ja dat ook. *(zenuwachtig)* Dank u voor uw aandacht. *(Knikje, geforceerde lach en stapt snel weg van het podium)*

Achtergrondstem: Het was onder andere die speech die de jury overtuigde van haar kwaliteiten. Dat Shauni het meende met haar speech blijkt uit het volgende fragment, waarbij we Shauni volgen tijdens haar dagelijkse bezoekje aan het fitnesscenter 200 meter van haar huis.

Shauni komt aangestapt, werpt een kushandje naar de kijkers achter de camera en stapt in haar wagen. Ze rijdt 2 meter en stapt weer uit. In de fitnesszaal begint ze dadelijk te steppen; haar ogen laten de camera niet los. Tijdens het steppen begint de reporter lastige vragen te stellen. Waarom ze de wagen neemt voor zo'n kleine afstand als ze dan toch het milieu wil redden, bijvoorbeeld. Ze antwoordt dat ze naar de fitnesszaal komt om te sporten; als ze buiten de fitnesszaal ook al sport, dan is het helemaal niet meer nodig te fitnessen. Bovendien: één wagen meer of minder, dat verandert niets aan het milieu (met een blik zo van 'wat een domme vraag, dat is toch vanzelfsprekend?') De reporter merkt vervolgens op dat ze, ondanks haar wereldverbeteringsspeech, Nike-kledij draagt en geen kleren uit de eerlijke handel. Verveeld antwoordt ze dat ze al genoeg moeite doet om het goede doel te promoten. Daarom hoeft ze niet nog eens eerlijke kledij aan te trekken ook. Zij verkondigt de goede boodschap al, dat is toch meer dan genoeg, zeker? En of hij haar nu wil laten steppen, want hij brengt haar uit haar concentratie! (geërgerde blik). **Ze hoeft dan toch ook zelf geen geld aan het goede doel te geven!? Ze is toch de kerstman niet!?** *(De reporter vertrekt, de cameraman blijft Shauni filmen terwijl de achtergrondstem afsluit.)*

Achtergrondstem: Zo, dat was Shauni Foster, terecht één van 's werelds iconen. Geef haar alvast een daverend applaus... maar hohoho, wie zie ik daar aankomen?

De Kerstman

Achtergrondstem: Tijdens de brainstorm voor het programma World's Most Famous kwam iemand met het idee op de proppen om Michael Jackson op te voeren als kindervriend, maar dat werd door de rest weggelachen. De man die het voorstel deed, had duidelijk zelf geen kinderen. In de figuur van de Kerstman kon wel iedereen zich vinden. De Kerstman is

namelijk hét onverdachte prototype van een kindervriend. Hij is een goedhartig man die bovendien symbool staat voor al het goede in de mens: gulheid, vredelievendheid, liefde voor alle mensen van welke stand of kleur ook. We volgen de kerstman wanneer hij undercover inkopen doet.

De Kerstman rijdt rond met een winkelkarretje en begint na een tijdje samenzweerderig tegen de camera te praten.

Kerstman: 't Is niet makkelijk om undercover te zijn als kerstman. Ik heb zelfs mijn baard afgeschoren en een andere jas aangetrokken, maar nog herkennen de mensen mij. *(knikt tegen onzichtbare voorbijgangers die hem herkend hebben, geeft handjes, knijpt in wangetjes en aait over hoofdjjes)* Da's best vervelend, want ik moet nu cadeautjes kopen voor kinderen. Als ze mij herkend hebben, dan zijn sommige van die ettertjes in staat om mij te bespioneren om te kijken wat ik voor hen koop. Dan is het toch geen verrassing meer! Man, daar kan ik kwaad om worden. Zulke kinderen, ik zou ze... *(zichtbaar opgewonden in de kwade, aseksuele betekenis van het woord)* Ik zou een ongeluk begaan als ik ze tussen mijn vingers kreeg! *(gezicht klaart weer op als hij beseft dat de camera blijft draaien)* Maar goed, ik kwam hier dus cadeautjes kopen. Ik doe dat ook voor de stoute kindjes, want ik sluit niemand uit. Ik ben de vriend van alle kinderen. Mmm... *(Kijkt rond zich op de rekken, neemt af en toe iets vast en legt soms dingen in zijn karretje. Laat de kerstman geregeld herhalen dat hij de vriend is van alle kinderen.)*

Reporter: Houdt u er bij het aankopen rekening mee waar het speelgoed gemaakt is?

Kerstman: Nee, ik koop van overal: China, Taiwan, Noord-Korea,... bref: ik koop uit elk werelddeel dingen, ik discrimineer niet. Ik ben trouwens erg tegen discriminatie. Ik ben de vriend van alle kinderen.

Reporter: Mooi, maar wat ik eigenlijk wilde weten, was of u ernaar keek of speelgoed wel eerlijk gemaakt was of niet. Niet door kinderarbeid dus, bijvoorbeeld. En in fabrieken waar de arbeiders een eerlijk loon krijgen.

Kerstman: *(verbaasd)* Ah, neen. Daar kijk ik eigenlijk niet naar. *(denkt even na)* Maar ja, eigenlijk... ik doe toch al goed werk door voor alle kinderen cadeautjes te kopen, of ze nu in de fabriek werken of niet. Ik sluit niemand uit, ik ben de vriend van alle kinderen. *(denkt na)* Bovendien: als ik speelgoed koop uit kinderfabrieken, dan hebben ze meer werk en dus meer geld. **De hele situatie kan ik toch niet veranderen, ik ben superman niet, weet je.**

Reporter: Maar...

Kerstman: Als u me nu wilt excuseren, ik moet verder cadeautjes kopen en dat zijn er veel, want ik koop voor iedereen cadeautjes. Ik sluit niemand uit, want ik ben de vriend van alle kinderen. *(Wandelt verder, de camera blijft staan en filmt de wegstappende Kerstman terwijl de achtergrondstem verdergaat.)*

Achtergrondstem: Na de pauze zijn we weer bij jullie voor het derde deel van World's Most Famous voor vandaag. Daarin gaan we op bezoek bij een man die we met recht en reden dé grootste superheld uit de Amerikaanse geschiedenis mogen noemen: Superman.

Superman

Achtergrondstem: Dat Superman tot de meest fantastische daden in staat is, daar is iedereen het wel over eens, maar Superman is niet altijd Superman. Achter het supergedeelte gaat een gewone man schuil. We kennen die allemaal als Clark Kent uit de serie Lois & Clark. Maar toont zo'n serie wel de waarheid? We gaan vandaag op zoek naar de echte Clark Kent, alias Superman. Door hem in alledaagse situaties te volgen zoeken we een antwoord op de vragen die ons allemaal bezighouden: wie is Superman, wat drijft hem en vooral: kan hij de wereld verdraaien of niet?

Superman komt het beeld ingewandeld, gevolgd door de cameraman en de reporter. On stage loopt ook een zwarte. Een auto rijdt hem bijna omver. Gelukkig heeft

Clark/Superman in de gaten wat er gebeurt en redt hij hem van de dood. De reporter is uitzinnig van vreugde over het feit dat hij net live een reddingsactie heeft meegemaakt en wil Superman gaan interviewen over zijn heldhaftige redding van de zwarte. Superman is de zwarte echter aan het uitschelden omdat hij daar zo gevaarlijk liep. Hij maant hem aan op te krassen. Vervolgens wendt hij zich tot de autobestuurder en vraagt of het wel gaat: "Gelukkig kon ik die zwarte wegduwen van voor uw wagen! Hij had uw carrosserie stevig kunnen beschadigen anders..." De reporter staat er wat verbouwereerd bij. De tocht gaat verder en Clark/Superman komt voorbij een bedelaar. Hij stopt hem wat geld toe en loopt dan verder.

Reporter: Raakt u dat, de armoede?

Superman: Ja, ik ben daar heel gevoelig voor. Ik stop bedelaars altijd wat geld toe.

Reporter: Kunt u als Superman de armoede dan niet uit de wereld redden?

Superman: (*even stil, denkt kort na*) Ah nee, daar kan ik niets aan veranderen. Ik kan de wereld redden van meteorieten of bandieten, maar niet van de armoede. Dat is een taak voor de politici, die kunnen zulke dingen veranderen. **Ik ben maar Superman en niet de president van de Verenigde Staten, weet je?**

Maar goed, heeft u me nog nodig,? Ik heb namelijk nog een afspraak. (*mag gaan en doet dat dan ook, terwijl de cameraman blijft filmen*)

Achtergrondstem: Voor de volgende aflevering van World's Most Famous, de laatste, hebben we de gelegenheid gekregen om de president een tijdje te volgen in zijn dagelijkse bezigheden. Zeker kijken dus, vanavond om 21 uur op deze zender, na de reclame.

De president

Achtergrondstem: Dat de president een krachtadig man is, daarvan hoeft niemand overtuigd te worden. Kwatongen beweren echter wel eens dat hij een marionet is die zelf niet het verstand heeft om een goed beleid uit te dokteren. Volgens de woordvoerder van de president is daar echter niets van aan. We wilden in deze aflevering de aantijgingen van domheid ontkrachten door de president te tonen terwijl hij zich voorbereidde op zijn speech, maar helaas kregen we op het laatste moment te horen dat dit toch niet kon doorgaan wegens een onverwachte vergadering. We zenden dan maar integraal de speech uit.

President: (*speech*)

"Beste medeburgers van onze grootse natie. Ik zou deze speech over onze economie willen beginnen met 12 seconden stilte te vragen voor de Iraakse bondgenoten die gisteren zijn omgekomen bij een nieuwe bomejosie in Irak. Onze natie biedt zijn medeleven aan aan de families van de getroffen en we beloven alles, maar dan ook alles in het werk te proberen om de daders van deze gruwelijke zelfmoordaanslag te berichten... berechten. (...)

Waar ik het eigenlijk over wilde hebben in deze speech: een ander tragisch bericht heeft mij en jullie vandaag bereikt en me persoonlijk diep geëemoteerd. Reekalf, één van de grootste kledingbedrijven van het land, heeft de faill...ssegmentaliteit moeten aanvragen. Duizenden banen staan in de wind en op de tocht. Ik wil via deze weg dan ook mijn medelijden betuigen met de families wiens kotswinner plots het inkomen verliest. Heel het land voelt mee met jullie. Om dergelijke drama's in de toekomst te vermijden, zullen we nieuwe keuzes moeten maken bij het uitstippelen van onze politiek. Dat is nodig als we onze economie nieuw leven willen inzuigen. Ik heb samen met mijn naaste medewerkers besloten dat we daarom onze eigen markt meer gaan afschermen voor goedkope producten uit het buitenland. Daarom willen we de hogere taksen inst... instit... institutionaliseren op producten die uit andere landen komen en gaan we de eigen productie zwaar supersidies geven. Op die manier kunnen we de productie in de lageloonlanden nog kapot concurrentie...aliseren. Het is nu of nooit: als

die landen ooit economisch even sterk komen te staan als wij, dan zijn we een vis voor de kat en concurrentie...aliseren zij ons kapot. Ik hoop dat zij dat zullen begrijpen. Ik wil al op voorhand mijn oprechte medeleven aanbieden aan de werknemers in die landen die hun baan zullen verliezen én aan hun kindjes die zullen verhongeren. Ik hoop van harte dat zij die het overleven geen wrokgevoelens tegen onze natie zullen koesteren. Anders worden het terroristen en zullen we moeten binnenvallen. Maar goed, dat is voor dan. Eerst moeten we nu met z'n allen werken aan de heropflikkering van de eigen economie. God bless all of you and God bless our Nation.”

De laatste reporter die vragen mag stellen, vraagt waarom de president in zijn beleid zo weinig oog heeft voor de noord-zuidproblematiek en waarom hij er niet meer aan probeert te doen.

President: (tast naar het oortje, knikt en antwoordt dan) Wel, we hebben geprobeerd om de kiezer zo weinig mogelijk voor het hoofd te stoten met ons beleid. We hebben zoveel mogelijk rekening proberen te houden met dingen die de burgers echt belangrijk vinden. Wij merken dagelijks rond ons dat de burgers niet veel belang hechten aan eerlijke producten en eerlijke handel. Dat is duidelijk niet meer dan een linkse dada waar de doorsnee burger echt niet van wakkerligt. De eigen economie, die moet draaien! Als we ooit merken dat het kiespubliek belang hecht aan eerlijke handel, dan zal de politiek wel volgen, maar momenteel is het niet aan de orde. Dank u voor uw aandachtigheid. May God Bless each one of you and may God bless the world.

Wat kunnen we dan doen?

Een groepje jongeren betoogt tegen de president. Ze zijn het duidelijk niet eens met zijn speech en zijn overtuigd dat ze wel iets kunnen doen. Slogans als ‘Geen geklaag, actie vandaag’, ‘Geen gelul want da’s flauwekul’, enz...worden luid gescandeerd. De jongeren hebben verschillende jeugdbewegingsuniformen aan (Chiro, scouts, KSA, KSJ,...), om duidelijk te maken dat ze met z'n allen achter het jaarthema ‘Verdraai-De Wereld’ staan. Ze introduceren de onderstaande workshops.

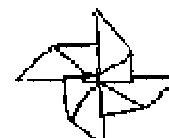
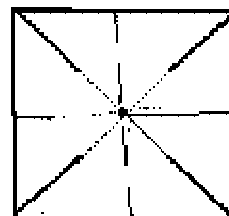
4. Hoe knutsel je een windmolen?

MOLENS MET HORIZONTALE AS

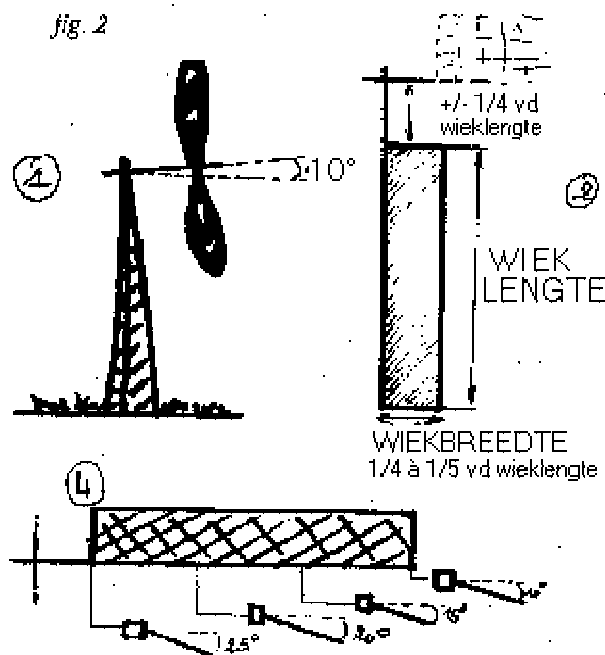
PAPIEREN MOLENTJE

Omdat niet alle begin moeilijk moet zijn. Je knipt een stuk af van een blad dun karton, A4-formaat, zodanig dat je een vierkant krijgt. Je trekt twee diagonalen over het blad, en snijdt over de stippellijnen tot net over de helft vanuit de hoeken naar het middelpunt.

Plooi vier tippen naar binnen zoals aangegeven in figuur 1 en prik ze in het centrum samen met een speld. En je eerste molen is klaar, makkelijker kan het niet.

EEN STUKJE MOLENLATIJN

Molenwieken draaien niet zomaar. Hun vorm is aan bepaalde regels gebonden. Wat voor molen je ook wilt bouwen, je werkt veel doelgerichter als je die richtlijnen kent. We zetten de belangrijkste op een rijtje.

1. De wiekenas moet een 10-tal graden naar boven hellen.
2. Als je een molen met vier wieken maakt, neem je de wiekbreedte een vierde à een vijfde van de lengte.
3. Hou in het midden van het wiekenkruis een straal vrij van ongeveer 1/4 van de wieklengte.
4. Het nuttig vlak van de wiek (dat is het oppervlak dat de wind vangt) moet schuin staan t.o.v. het vlak gevormd door het kruis. Op het einde van de wiek zo'n 10 graden van de wind weg, op 2/3 van het centrum 15 graden, op 1/3 van het centrum 20 graden en aan het begin 25 graden.

Voor een beter begrip van deze regeltjes: zie figuur 2.

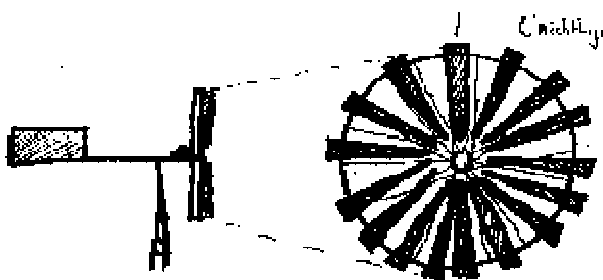
Nog twee andere overwegingen:

- Hoe groter het totale wiekoppervlak, hoe minder wind de molen nodig heeft om te draaien.
- Voor een horizontale molen heb je twee assen nodig, de tweede dient dan om de wieken naar de wind te kunnen doen draaien. Een vertikaal type voldoet met één as.

De volgende suggesties zijn vrij arbeidsintensieve ontwerpen. Je trekt er best een weekend voor uit. Je kunt de bovenstaande wiekenregels op de klassieke manier benaderen.

Daarvoor maak je gekruist lattenwerk stevig vast aan een wiekenkruis, en de constructie bekleed je vervolgens met windbestendig doek. Met een stapel triplexhout raak je ook al een eind onderweg. Een eenvoudiger oplossing is twee brede, platte latten te nemen van relatief zacht hout. Met een schaaft ga je aan het werk om, opnieuw volgens de bovenstaande regels, de juiste wiekvorm te construeren. Als je de tippen afrondt, en de basis gestroomlijnder maakt, krijg je bovendien een moderner type wiek. Je neemt hier twee of vier wieken die je weer in een kruis aan elkaar vastmaakt.

AMERIKAANSE WINDTURBINE

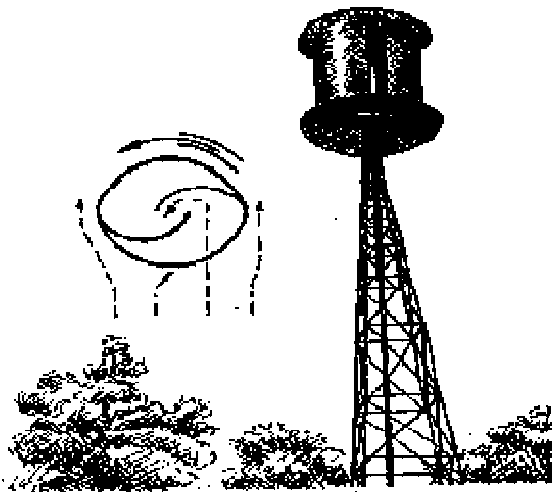
Het concept werd ontwikkeld voor windarme streken. Je maakt hier gebruik van een aanzienlijk wiekoppervlak, door een groot aantal wieken in te zetten. Die worden vastgemaakt op hoepels, zodat je een cirkelvormige molen krijgt. Het draaien naar de wind gebeurt d.m.v. een vaan, dat het verlengde vormt van de as. Die molen wordt bijna altijd in metaal gemaakt. Nu even enkele ideeën om zelf een eenvoudig model te creëren. Met een fietswiel en een stapel kleine triplexplankjes raak je al een heel eind weg. Je gebruikt enkele tientallen lange, driehoekige plankjes, die je radiaal vastmaakt aan de velg en de spaken van het wiel. Dat gebeurt volgens

wiekenregels 1 en 4. Je kiest een stevige lat waarop je aan het ene uiteinde een

rechtopstaand plankje vast timmert als windvaan. Op het andere uiteinde van de lat maak je de molenas vast. Het evenwichtspunt van de constructie vormt het steunpunt voor de verticale as. (fig. 3.)

MOLENS MET VERTICALE AS SAVONIUSROTOR

Deze molen heb je ongetwijfeld al gezien. Hij wordt veelvuldig gebruikt, bvb op daken voor verluchting. Het principe is eenvoudig. Een halve cirkelvorm vangt in de holle richting veel meer wind dan aan de bolle kant.

Je kunt zelf makkelijk zo'n molen maken. Je neemt twee houten schijven, als basis en bovenkant van de rotor. Een groot conservenblik wordt overlangs in tweeën gesneden, zodat je twee holle schalen krijgt. Met een vijl en grof schuurpapier kun je de scherpe kanten van het blik afronden. De hele job voer je vanzelfsprekend uit met stevige werkhandschoenen. Gesneden blik is namelijk vlijmscherp! De blikhelften nagel je tegenover elkaar, met de holle kant naar elkaar gericht en met een asverschuiving van de originele blikvorm, op de houten schijven vast. Als as gebruik je onderaan opnieuw de as van een fietswiel. Je kunt bovenaan makkelijk een dynamo als tweede as monteren, bijvoorbeeld om een lamp te doen branden. Als je fig. 4 even bekijkt, wordt deze uitleg een stuk duidelijker.

SCHALENMOLENTJE

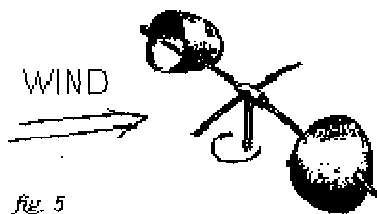

fig. 5

Dit eenvoudige molentje wordt veel gebruikt, vooral om windsnelheid te meten (weerstations, vliegvelden,...). Twee gekruiste staafjes (hout of metaal) en vier lichte halve schalen zijn voldoende het te kunnen maken. Ook hier kun je naar enkele halve blikjes grijpen ter vervanging van de halve bollen. (fig. 5)

5. Stellingen bij 'De Minuut'.

- De belangrijkste oorzaak van armoede is de mens zelf (de rijken willen altijd meer, eigenbelang,...).
- Armoede kan uit de wereld geholpen worden.
- Mensen die in armoede leven, kunnen er zelf iets aan doen om daaraan te verhelpen.
- Arme mensen zijn domme mensen.
- Kinderarbeid moet kunnen, de gezinnen hebben het geld namelijk nodig om te kunnen overleven.
- Waar er meer armoede is, is er meer criminaliteit.